

VEILEDER FOR DESINFEKSJON AV FISKEUTSTYR, BÅTER OG ANNET

Gitt av Mattilsynet - 2010

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Mattilsynet

Gjeldende bestemmelser

Forskrift om omsetning av akvakulturdyr og produkter av akvakulturdyr, forebygging og bekjempelse av smittsomme sykdommer hos akvatiske dyr, §§ 44 og 45, slår fast at "uten tillatelse fra Mattilsynet er det forbudt å flytte levende eller døde ville akvatiske dyr til andre vassdrag, eller andre deler av samme vassdrag. Fiskeutstyr, båter og andre gjenstander som er brukt i et vassdrag, skal tørkes eller desinfiseres før de flyttes til andre vassdrag eller til andre deler av samme vassdrag.

Formålet er å forebygge spredning av parasitten *G. salaris* og andre agens i norske vassdrag. Vask og desinfeksjon av utstyret er en enkel og billig forsikring mot *G. salaris* og bidrar til at flest mulig av elvene våre skal forbli smittefrie. Også kommende generasjoner har krav på at hver enkelt bruker av elvene viser ansvar!

Anbefalt utstyr

- En vanlig 1 liters dusjflaske (blomsterdusjer) kan gjøre jobben, men for større utstyr og båter er det en fordel å bruke en litt større hagesprøyte med håndpumpe.
- Det er en fordel å ha tilgang på kar som er stort nok for håver og vadere + mindre kar/balje for sluker, sneller og fluer. Ute i felten kan jobben gjøres kun med bruk av dusjflaske og et par rene tette plastposer.
- For desinfeksjon av utstyr anbefales bruk av Virkon S. Pulveret blandes med vann til 1 % løsning (en måleskje (10g) per liter vann). Stoffet er miljøvennlig, skånsomt mot utstyr og effektivt så lenge løsningen har rosa farge. Ferdig oppløsning i sprøyter og flasker er holdbar i 1-3 uker. Bruksløsning hvor utstyret dyppes bør skiftes minst 1 gang per uke og alltid dersom løsningen blir skitten.

Gjennomføring av desinfeksjon

Før desinfeksjon bør fiskeutstyret demonteres. For å få full effekt av desinfeksjonsmidlet må alt utstyr være reint. Utstyr dyppes i, eller dusjes over med Virkon S. Ved bruk av dusj er det viktig at hele overflaten dekkes med desinfeksjonsmidlet. **Virkon S må virke i 10 – 15 minutter for å ha full effekt.**

Det er spesielt viktig å være nøye med *håver* som kan være i direkte kontakt med smittet fisk. Det beste er om man kan legge håven i et kar med Virkon S. Dersom karet ikke er stort nok for hele håven, kan håndtaket dusjes, men hele nettet bør ligge i løsningen i minimum 15 minutter. Hvis man ikke har tilgang på et kar kan en tett og ren plastpose brukes som alternativ, men sørg for at hele nettet dekkes rikelig med desinfeksjonsmiddel.

Stenger, liner, sneller, fluer, sluker, esker, vadere / støvler og fiskevesker dyppes i eller dusjes med Virkon S.

Båter, blåser, baderinger m.m. dusjes med Virkon S. Pass på at båtene desinfiseres innvendig og at der ikke er vann igjen i båtene før de transporteres videre.

Etter at Virkon S har fått virke i 10 – 15 minutter kan utstyret skylles med rent vann eller tørkes av med fuktig klut.

Klær som er blitt fuktige eller våte må tørkes, gjerne i tørkeskap med god varme.

Alternativ til Virkon S

Til desinfeksjon av større ting som vadere/støvler og håver kan en også bruke klor. Klor er imidlertid mindre effektivt og trenger lengre virkningstid for å ha tilfredsstillende effekt. En klortablett løses i 2 – 5 liter vann og utstyret må ligge i løsningen i 30 minutt. Klor kan missfarge utstyr.

Forskrift om kontrollområde for å forebygge, begrense og utrydde lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* hos akvatiske dyr i Storfjord, Kåfjord, Målselv og Balsfjord kommuner, Troms fylke

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet, hovedkontoret 10. juli 2013 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 19, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790, jf. forskrift 17. juni 2008 nr. 819 om omsetning av akvakulturdyr og produkter av akvakulturdyr, forebygging og bekjempelse av smittsomme sjukdommer hos akvatiske dyr § 47.

Kapittel I. Formål, virkeområde og definisjoner

§ 1. Formål

Formålet med denne forskrift er å forebygge, begrense og utrydde sjukdom på grunn av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* hos akvatiske dyr innenfor forskriftens virkeområde.

§ 2. Virkeområde

Forskriften oppretter kontrollområde som består av bekjempingssone og overvåkingssone i elver og deres nedslagsfelt i Storfjord, Kåfjord, Målselv og Balsfjord kommuner, Troms fylke.

Bekjempingssonen omfatter anadrom strekning av følgende elver i området: Skibotnelva, Kitdalselva, Signaldalselva og Balsfjordelva.

Overvåkingssonen omfatter områdene ovenfor anadrom strekning i elvene nevnt i forrige ledd. Nedslagsfeltet til elvene nevnt i forrige og i dette ledd er inkludert i overvåkingssonen.

I vedlagte kart er bekjempingssonen merket med rødt og overvåkingssonen er merket med gult. Nedslagsfelt er lyseblå.

§ 3. Definisjoner

I forskriften menes med:

Anadrom strekning: den strekning laksefisk, inkludert unger av slik fisk, kan vandre i et vassdrag opp til første vandringshinder.

Nedslagsfelt: det området som bidrar med vann til et vassdrag.

Tiltakshaver: instans som har fått i oppdrag av myndighetene å gjennomføre kjemisk behandling av vannforekomster.

Vannsport: bruk av båt, padling, vindsurfing, rafting og dykking.

Kapittel II. Tiltak som gjelder i bekjempingssonen

§ 4. Forbud mot fiske og andre aktiviteter

Det er forbudt å fiske med ethvert redskap eller drive vannsport i bekjempingssonen.

Mattilsynet kan godkjenne fiske dersom rettighetshavere organiserer et nødvendig opplegg for å forebygge smittespredning, herunder desinfeksjon av utstyr.

Vannsportaktivitet er likevel tillatt dersom utøverne ved skriftlig egenerklæring og gyldig klistremerking av utstyr, kan dokumentere nødvendig forebygging av smittespredning.

§ 5. Forbud mot flytting av vann

Vann som er hentet fra anadrom strekning av vassdrag i bekjempingssonen skal ikke slippes ut i andre vassdrag eller ovenfor anadrom strekning. Uttak av vann fra anadrom strekning av vassdrag i bekjempingssonen skal meldes til Mattilsynet. Mattilsynet kan pålegge desinfeksjon av enheter som har vært brukt til slik henting.

Kapittel III. Tiltak som gjelder i hele kontrollområdet

§ 6. Restriksjoner på flytting og utsett.

Uten tillatelse fra Mattilsynet er det forbudt å flytte levende eller døde akvatiske dyr til andre vassdrag eller til andre deler av samme vassdrag i kontrollområdet.

Det er forbudt å sette ut fisk i kontrollområdet uten tillatelse fra Mattilsynet.

§ 7. Kjemisk behandling av vassdrag

Mattilsynets regionkontor kan vedta kjemisk behandling av vassdrag i kontrollområdet for å begrense eller utrydde forekomsten av *Gyrodactylus salaris*.

Kapittel IV. Tiltak som gjelder i overvåkingssonen

§ 8. Tørring eller desinfeksjon av fiskeutstyr, båter og andre gjenstander

Fiskeutstyr, båter og andre gjenstander som er brukt i ett vassdrag, skal tørkes fullstendig eller desinfiseres før de flyttes til andre vassdrag eller til andre deler av samme vassdrag.

Kapittel V. Tiltak ved kjemisk behandling

§ 9. Desinfeksjon av utstyr, personell og innretninger

Desinfeksjon av utstyr, personell og innretninger og andre nødvendige smitteforebyggende tiltak, skal iverksettes av tiltakshaver. Mattilsynet behandler og godkjenner søknad om opplegg for smitteforebyggende tiltak.

§ 10. Oppsamling og håndtering av dødfisk

Innsamling og forsvarlig håndtering av fisk som dør under kjemisk behandling i kontrollområdet skal iverksettes av tiltakshaver. Mattilsynet behandler og godkjenner søknad om detaljert opplegg for innsamling og håndtering av dødfisk.

Kapittel VI. Oppheving av bekjempingssonen

§ 11. Oppheving av bekjempingssonen

Etter at kjemisk behandling i kontrollområdet er gjennomført, kan Mattilsynet oppheve bekjempingssonen og slå denne sammen med overvåkingssonen.

Kapittel VII. Andre bestemmelser

§ 12. Tilsyn og vedtak

Når ikke annet er bestemt fører Mattilsynets distriktskontor tilsyn med og fatter de nødvendige enkeltvedtak for å gjennomføre bestemmelsene gitt i og i medhold av denne forskriften i samsvar med matlovens § 23 om tilsyn og vedtak, og kan herunder treffe vedtak etter § 24 om særskilt smittesanering, § 25 om stenging og virksomhetskarantene og § 26 om tvangsmulkt.

§ 13. Dispensasjon

Mattilsynet kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i denne forskrift, forutsatt at det ikke vil stride mot Norges internasjonale forpliktelser, herunder EØS-avtalen.

§ 14. Straffebestemmelser

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av denne forskriften eller bestemmelser og vedtak gitt i medhold av den, er straffbar i henhold til matloven § 28.

§ 15. Ikrafttredelse og varighet

Denne forskriften trer i kraft straks.

Forskriften oppheves når Mattilsynet har gjort vedtak om friskmelding av kontrollområdet.

Vedlegg: Kontrollområde for *Gyrodactylus salaris* i Storfjord, Kåfjord, Målselv og Balsfjord kommuner, Troms fylke (1 kartblad).